(Nro. 192.)

# GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 98. 23. Sierpnia 1820.

## Wiadomości zagraniczne.

### Ameryka Hiszpańska.

Dostrzegacz Austryiacki z d. 15. Sierpnia zawiera: Listy Londyńskie z d. 30: Lipca, które przez nadzwyczayną odebraliśmy sposobnoć, donoszą o nowey rewolucyi w Buenos-Ayres zaszłey w pierwszych dniach miesiąca Maia, lecz bez rozlewu krwi.

Listy z Buenos-Ayres datowane pod d. 11. Maia zawieraią w tey mierze co następuie: „Skoro rozruchy wzniecane przez Balcarta zostały przytłumione i Sarratea powrócił do miasta, z którego oddalił się był dla knowanego przeciwko niemu oburzeniu, przywrócona została i iego wyższa Władza; ponieważ zaś widział, iż w Prowincyiach, którémi iako naywyższy Dyrektor zarządzał różne panowały stronnictwa i że nie był w stanie takowe połączyć i spokoyność publiczną nienaruszenie utrzymać, postanowił zatem złożyć swoy urząd i stosownie do tego wydał na d. 1. Maia odezwę do mieszkańców miasta Buenos-Ayres i iego okolic, w którey uwiadomia o swoiem postanowieniu i wzywa ich do słuchania następcy. Tym iest człowiek dobrego rodu maiący znakomity wpływ na umysły, nazwiskiem Mexia, dawniey sprawował on urząd *Alcalde del primez vouto* (naystarszego przełoż nego miasta). Mexia obiął urząd naywyższego Dyrektora na d. 2. Maia iako w dniu po ogłoszeniu odezwy Sarratea. Gdy wszystko iuż urządzone zostało, udał się Sarratea na pokład Angielskiego okrętu stoiącego na rzece la Plata, gdzie znaydował się ieszcze przy odeyściu ostatnich wiadomości. Widoczną iest rzeczą. że Alvear i Carrera zawikłani w poprzednicze rewolucyie, nie maią żadnego wpływu na nową odmianę Rządu. Obadwa zostawali w głębi kraiu, oddaleni więcey iak 30 mil od Buenos-Ayres."

Listy zawieraiące tę powyższą wiadomość przybyły na okręcie prywatnym, który nie przywiozł ani gazet, ani nawet Sarratea odezwy w zupełney treści.

Wiadomości z Hondurasbei z d. 27. Maia donoszą, że Kommodor Aury nie był szczęśliwy w przedsięwzięciu swoiem uderzania na miasto Truxillo położone nad zatoką Hondurasbai, i że eskadrą swoią składaiącą się z 9 małych okrętów pod banderą Venezuelańską zaiął miasto Omoa i obległ warownię, lecz przymuszony został do odwrótu, ponieważ Hiszpanie otrzymali wzmocnienie.

### Hiszpaniia.

Na posiedzeniu z d. 16. Lipca odczytane zostało po drugi raz przez D. Morena Guerra przełożenie, dotyczące się amnestyi dla Józefinistów i odesłano ie do Kommissyi. Odczytano podobnie po drugi raz wnioski następuiące: O powszechney amnestyi dla osad południowo Amerykańskich; — o rozporządzeniu, mocą którego Deputowani przed końcem swych poselstw nie maią przyymować od Króla urzędów nawet duchownych beneficyiów, i ieżli takowe iuż otrzymali, nie maią onych używać przed ukończeniem poselstw (przez Kanonika Naves); — o uwiecznieniu d. 9. Lipca, w którym Król w pośrod Stanów (*Cortes*) zaprzysiągł Konstytucyię, aby na Tronie, z którego Król przysięgał, wyryte było imie Ferdynanda VII., w sali posiedzeń na kamieniu wyrażona przysięga wraz z dniem oney wykonia, sala wymalowana analogicznie do zaszłych uroczystości, dwa słupy porządku Jońskiego postawione na placu Stanów (*Cortes*) z stosownymi napisami w ięzyku Hiszpańskim i Łacińskim i by na pamiątkę wybity został medal (przez Vargas Ponce.) Don Odaly nastawał na przyspieszenie sprawy przeciwko sprawcom wypadków krwawych w Kadyxie „na których iak mowił niebo i ziemia wołaią o zemstę." — Na posiedzeniu z d. 17. przyięto iednomyślnie wyrok, przywracaiący Don Francisco de Paula i Xiężniczkę Lukieską na następstwo Tronu Hiszpańskiego.

Na posiedzeniu Stanów (*Cortes*) z d. 19. ieden z Deputowanych przełożył, aby żądać ob-

)(

iaśnienia od Ministeryum wiele kosztuią twierdze na brzegach Afrykańskich mianowicie: Ceuta, Melilla i Penon de Velez, dla rozpoznania, czyliby nie było korzystniey odstąpić te mieysca warowne Cesarzowi Marokańskiemu, a na ich utrzymanie łożone summy użyć na coroczne uzbroienie eskadry, którąby na morzu środziemnem krążyła dla zasłaniania handlu.

Wyrok ów, którym Infant Don Francisco de Paula i Infantka Maryia Ludwika Xiężna Lukieska przywróceni zostali do następstwa Tronu brzmi iak następuie: „Stany (*Cortes*) mocą nadaney im przez Konstytucyię Władzy uważaiąc, iż owe polityczne ustały okoliczności, które nadzwyczayne Stany (*Cortes*) spowodowały do wydania wyroku z dnia 18go Marca 1812 usuwaiącego Infanta Don Francisco de Paula i Xiężnę Lukieską od następstwa Tronu Hiszpańskiego, zatem wyrok ów znoszą i rozkazuią, aby Infant Don Francisco de Paula i Infantka Donna Maryia Ludwika i ich prawni następcy podług §. 180 Konstytucyi i ustanowionego porządku i formy następowali na Tron. Podług więc tego porządku w niedostatku Infanta Don Carlosa, brata Królewskiego i iego prawnych potomków nastąpi na Tron brat iego Don Francisco de Paula i iego prawni potomkowie, w niedostatku tych obeymie Tron Infantka Donna Carlota Joaquina starsza siostra Króla, Królowa Portugalii i Brazylii, i iey prawni potomkowie, w niedostatku tey, wyżey mianowana Maryia Ludwika i iey potomkowie; w niedostatku tych, wstąpi na Tron trzecia siostra Króla, Następczyni Tronu Oboyga Sycylii a w tenczas następstwo Tronu tak uważanem będzie iak iest oznaczone prawami kraiu."

Listy prywatne z St. Sebastian donoszą, iż eskadra Hollenderska spotkała się z Algierską przy brzegach Andaluzyi. Wszczęła się mocna potyczka, Algierczykowie zostali pobici na głowę, dwa okręta podziurawiono im w spodzie. Z niecierpliwością oczekuią potwierdzenia tego zdarzenia i bliższych onego szczegółów.

---

Nota Cesarsko Rossyyskiego Ministra, podana do Hiszpańskiego Ministra Rezydenta w Petersburgu d. 20. Kwietnia (2. Maia) 1820.

Nota, którą P. Kawaler de Zea Bermudes w d. 19. Kwietnia przesłał Ministrowi Rossyyskiemu przełożona była Cesarzowi. Przeięty stale życzeniem, aby pomyślność Hiszpanii nieoddzielna była od sławy Panuiącego i coraz się wznosiła, nie mógł Jego Cesarska Mość powziąć bez głębokiego zasmucenia o wypadku, który dał powod Kawalerowi Zea do sprawowania iego obowiązków. Gdyby wypadki te uważać przyszło iako iedynie smutne skutki obłędów, które począwszy od roku 1814 zdawały się przepowiadać dla teg. Półwyspu katastrofę, to przecież nie mogłoby nic usprawiedliwić te zamachy, które los oyczyzny wystawiaią gwałtownemu sileniu się wypadków. Zanadto często podobne niełady zapowiadały Państwom dni żałoby. Przyszłość Hiszpanii stawia się na nowo w ciemnem i niebezpiecznem świetle i wcałey Europie musiały powstać sprawiedliwe obawy; im przykrzeysze są takie okoliczności, tym smutnieysze mogą bydź dla powszechnego pokoiu, którego owoców świat zaledwie co zaczął kosztowac, tym mniey mogą Mocarstwa iako poręczyciele powszechney pomyślności poiedyńczo i śpiesznie lub ograniczonymi i wyłącznymi zamiarami ostatecznie zawyrokowac w czynnościach, które się obiawiły w Hiszpanii w pierwszych dniach Marca.

Ponieważ Jego Cesarska Mość niewątpi że Gabinet Madrycki udzielił podobnych wiadomości wszystkim Dworom związkowym, zatem spodziewa się, że cała Europa iednomyślnie z Rządem Hiszpańskim użyią języka prawdy a z tąd wyrażać się będą wolnie i z dobroczynną przyiaźnią. Tymczasem Minister Rossyyski nie może się wstrzymać uczynić nieiakich postrzeżeń względem dawnieyszych wypadków, o których P. Kawaler Zea w swoiey wspomina nocie. Gabinet Cesarski podobnie iemu użyie ich na świadectwo a przywodząc ie ogłosi zasady, które Cesarz w stosunkach z Jego Katolicką Mością do zachowania przedsięwziął. Przez zrzucenie obcego iarżma, które Francuzka rewolucyia narzuciła Hiszpanii, kray ten pozyskał nie starte prawo do poważenia i wdzięczności wszystkich Mocarstw Europeyskich. Rossyia usprawiedliwiła swoy sposób myślenia traktatem z d. 8./20. Lipca 1812. Od czasu powszechnego pokoiu, Rossyia zgodnie ze swoiemi związkowemi Mocarstwy dała Hiszpanii wiele dowodów swoiego uczestnictwa. Listowne porozumienie się, które zaszło po między pierwszemi Europeyskiemi Dworami okazuie stałe życzenia Cesarza, aby powaga Króla w obudwóch częściach świata umocnić się mogła przez stałe urządzenia za pomocą wspaniałomyślnych i czystych zasad, któreby ią uświęciły a silniey ieszcze przez pewne postępowanie przy ich urządzeniu. Zasady te dane od Tronów

będą podporą pochodząc z pośród rozruchów zmierzeć będą do upadku. Cesarz przekładając swoie przekonania wyrażał się podług nauki doświadczenia. W rzeczy samey, ieżeli rzuciemy wzrok na przeszłość przedstawiaią się wielkie przykłady do uwag tak dla Ludów iak i Panuiących. Jego Cesarska Mość obstaie przy swoiem mniemaniu; życzenia Jego niezmieniaią się, o tem zapewnia Cesarz nayuroczyściey. Rządowi Półwyspu pozostaie teraz do sądzenia, czyli ustanowy, zaprowadzone przez gwałtowne kroki, iako smutną spuściznę rewolucyi, przeciwko którey Hiszpania tak zaszczytnie walczyła, urzeczywiścić mogą dobrodzieystwa oczekiwane w obydwóch częściach świata od mądrości Króla Jego Mości Katolickiego i patryotyzmu Jego Radzców. Drogi, które Hiszpaniia do osiągnienia tego ważnego celu obierze; środki, któremi starać się będzie zniszczyć wrażenie zrządzone w Europie przez wypadek w miesiącu Marcu, rozstrzygną naturę stosunków w jakich nadal Jego Cesarska Mość z Rządem Hiszpańskim zostawać będzie, i względem zaufania iakie Jego Cesarska Mość nieustanie życzy sobie okazywać.

## Wyspa S. Heleny.

Naynowsze wiadomości z wyspy S. Heleny dochodzą do d. 20. Kwietnia i donoszą, iż podczas gonitw konnych w stołecznem mieście wyspy Jamestown, nadeszła wiadomość o śmierci Króla Jerzego III. i Xięcia Kent przez okręt węglarski z Schields. Natychmiast ustały gonitwy a wszyscy znakomici Anglicy przywdzieli żałobę. — Bonaparte iest ciągle zdrów, i od niejakiego czasu wychodzi częściey iak pierwey na świeże powietrze.

## Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Jedna eskadra okrętów odebrała rozkaz, aby stała w Portsmucie, ma ona towarzyć Królowi w przeieździe po morżu.

Listy p ywatne z Londynu donoszą, że Królowa utraca co dziennie swoich przyiaciół, że iey doradzcy złe daią rady, namnieysza bowiem strata która ią spotkać może, iest przekładane iey uposażenie 50000 funt. szter.; że iey obroncy spuścili ton od czasu, iak im pokazano pewne papiery będące w worku zielonym; że Królowa chciała opuścić Angliię i t. d.

*Z Londynu d. 1. Sierpnia.* — Od dnia dzisieyszego zaszły nie iakie urządzenia w sali Parow; na posiedzenie maiące bydź d. 17., zniesiono ławki i opatrzono słupy na których wsparte są galeryie, atoli nie słychać, aby mieysce P. Tyrwhitt miało bydź przygotowane dla Królowey; przysposobienia idą pomału. Galeryie maią bydź rozszerzone.

Królowa wyiechała pierwszy raz w Niedzielę wieczor swoim nowym powozem, na którym znayduie się herb Królewski, korona i cyfra K. K. i zwiedziła place: Park Rejenta Paddington i inne. Służący także pierwszy raz przywdzieli liberyią Królewską. Towarzyszyli Królowey: Lady Hamilton i P. Austin.

## Francyia.

Monitor z dnia 3. b. m. zawiera rozporządzenie Królewskie, którem roczna pensyia Marszałków Francuzkich nie będących w służbie ustanowiona iest o d. 1. Sierpnia b. r. na 40000 franków, a to bez żadnych dodatków i gratifikacyi. Marszałkowie Francuzcy, którzy są oraz *Majors généraux* (Jenerałami Majorami) gwardyi Królewskiey, pobieraią oprócz tego roczney pensyi 40000 franków.

Policyia kazała wszystkim kupcom handluiącym laskami zabrać wszystkie laski, które w mieyscu gałki miały stalowe młotki, fiołki lub dziuby krucze.

Dnia 31. Lipca po południu i pozno w noc straszny pożar poczynił niezmierne spustoszenia, w południowey stronie Paryża w mieyscu zwanem Rapée, gdzie iest wielki skład wódek i wina. Siedemdziesiąt składów, w których było więcey iak 80000 tysięcey beczek wina i wódki stało się zdobyczą płomieni. Obwód gdzie tenże był pożar ma 376 kroków jeometrycznych długości a 200 szerokości; obwod ten podobny był do płomienistego morza. Dopiero przed północą ugaszono ogień, w którym ośmiu ludzi utraciło życie a około 50 mniey lub więcey zostało ranionych.

Cesarz Rossyyski zamowił tu i w Lyonie meble dla pałacu swoiego w Warszawie, około których pracuią tu gorliwie używaiąc wszystkiego co tylko sztuka dozwala. Gazety nasze zawieraią obszerne opisanie: obiciów, zwierzciadeł, żyrandolów, kominków, zegarów, krzeseł, stołów i innych sprzętów przeznaczonych dla tego pałacu, którego pokoie maią 29 stóp wysokości; koszta upakowania wynoszą do 30000 franków.

## Włochy.

Dostrzegacz Austryiacki z dnia 2. Sierpnia b. r. wyraza: Korrespondent nasz w Liwornie doniósł nam dalsze szczegóły względem ostatnich strasznych wypadków zaszłych w Palermych a udzielon mu przez

naocznego świadka, który pomienione miasto opuścił dnia 19. Lipca wieczórem: „Przy odiezdzie tego podróżnego po trzechdniowym boiu byli zupełnie pokonani żołnierze; kilkuset z nich zabitych leżało na ulicach, inni wzięci w niewolę zamknięci byli w więzieniach niewolników, wskazanych na galery i pilnowani przez tych samych winowayców, którym to mieysce przed kilku dniami służyło za pobyt. Działa nabite kartaczami stały przed więzieniem, aby za pierwszym hasłem zamkniętych żołnierzy wystrzylać. Trzy do czterech tysięcy Palermianów leżało także zabitych na ulicach.

Rząd, ieżli go tak nazwać można był w ręku różnych osób przełożonych w handlu, ci dowodzili uzbroionemu pospólstwu tworząc rodzay Senatu, który maiąc wpływ na pospólstwo, przez to wykonywał ogólnie swoie despotyczne rozkazy. Powszechny odgłos był za niepodległością i wiecznym rozłączeniem się z Neapolem; atoli ci, którzy, pierwsi zaczęli podobnie głosić, znikli iuż byli z widowni, a ieżli się który z nich pokazał podał ofiarą wściekłości pospólstwa. Głowy Xiążąt Cattolica i Villafranca, — ostatnich Ministrów podczas Parla entu Sycylyyskiego i gorliwych rewolucyinistów w kraiu, — wystawiono na palach a ciała ich poćwiertowane w różnych ulicach. Mnóstwo innych osób pomiędzy innemi Dowódzcę portu a niektórzy twierdzą, że Xięcia Paterno i Xięcia Couto pomordowano. Ofiary prywatney zemsty są niezliczone.

Pewien, który chciał trzech lub czterech Officerów ukryć, zabity, a ciało przybito gozdziami na drzwiach iego własnego domu. Zrabowano wiele domów, lub sprzęty wyrzucano na ulicę i palono. Dla powiększenia zgróz zaczęło brakować żywności, bo w powszechnem zamieszaniu nie przynoszono nic na targ; tymczasem tysiące uzbroionych włościan przybywały ze wszystkich stron do miasta. Sądzono powszechnie, iż w przypadku głodu naypierwey onemu wystawieni będą uwięzieni żołnierze.

Na wszystkie okręty stoiące w porcie miasta Palermo włożono ambargo, a z okrętów maiących wiosła takowe pozdeymowano. Osady z wielu okrętów uwięziono. Ile dotąd wiadomo reszta wyspy była spokoyną, lecz życzenie niepodległości i oddzielenia się od Neapolu było powszechne. Messyna tylko zdawała się nakłaniać do przyięcia konstytucyi ogłoszoney w Neapolu, w przypadku, ieżeliby stolica Rządu z Palermo przeniesioną była do owego miasta.

---

Wiadomości z Palermo datowane pod d. 20. pomyślnieysze stawiaią widoki; Arcybiskup przechodził miasto z krzyżem i napominał pospólstwo o zachowanie pokoiu i ludzkości. Spodziewaią się, iż powoli przywrócona tem będzie spokoyność. Wyprawie wysłaney z Neaplu niedozwolno zawinąć do portu w Palermo; poczem ta popłynęła do Messyny.

---

Podczas rozruchów w Benewencie i Pontecorvo odznaczyli się szczególniey karabiniery Papiezkie przez swoię szczególną wierność nie skłaniaiąc ucha na poduszczenie rokaszan. Niemniey pochwały godne iest ich męztwo. Czterech z tych, którzy iako straż pozostali w koszarach Benewentskich, napadnięci zostali sposobem zdradzieckim przez powstańców i po mężnym oporze trzech z nich utraciło życie. Rząd rozdał złote medale dowodzącym Officerów w obydwóch miastach, innym zaś Officerom i żołnierzom gratifikacyie; o rodzinach poległych żołnierzy kazał Jego Świątobliwość mieć staranie.

---

Od nieiakiego czasu spostrzegać się daie w Ministeryium Turyńskim szczególna czynność i zapewniaią, iż dawno przedsięwzięty a teraz iuż ku wyprowadzeniu doyrzewaiący zamiar Króla, nadania swym Państwom konstytucyi, (iaką iuż ma Sardyniia) ma bydź niebawnie do skutku przywiedziony.

## Daniia.

Dnia 24. Lipca spalono znowu 1834400 talarów publicznie, które w miesiącu Maiu weszły a zaciągnione zostały na pożyczkę 4. Lutego a tym samem wyięte zostały z obiegu. Podobnie spalono reprezentatiwy banku Narodowego zamienione za assygnaty kraiowego banku w summie 1390500 talerów.

## Niemcy.

Jenerał Auf der Mauer przybył d. 19 Lipca do Szwaycaryi. Dnia 21. uchwaliła rada Kraiowa, iż niewolno mu sprawować urzędów kraiowych: Wielkorządzcy, naczelnika Kraiu i odwiedzać rady kraiowe, dopóki Król Niderlandzki nieodwoła wyroku ogłaszaiącego, iż ten przeciwnemi czynnosciami stał się niegodny zaufania Królewskiego.

---

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.